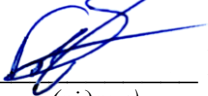

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра екології та техногенної безпеки (№ 106)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

_____ І. М. Берешко
(підпис)

« 26 » червня _____ 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ОБОВ'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Природоохоронне інспектування

Галузі знань: 10 «Природничі науки»
Спеціальність: 101 «Екологія»
Освітня програма: Екологія та охорона навколишнього середовища

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Харків 2024 рік

Робоча програма з дисципліни «Природоохоронне інспектування» для студентів спеціальності 101 «Екологія» за освітньою програмою «Екологія та охорона навколишнього середовища»

« 26 » червня 2024 р., — 10 с.

Розробник:
к. т. н, доцент

_____ І. М. Берешко
(підпис)

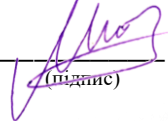
Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри екології та техногенної безпеки, протокол № _____ від «__» _____ 2024 р.

Завідувач кафедри екології та техногенної безпеки,

к.т.н, доцент

_____ В.В. Кручина
(підпис)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

_____
(підпис) Мірошніченко Олена
(ініціали та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів — 4,5	<p>Галузь знань: 10 «Природничі науки»</p> <p>Спеціальність: 101 «Екологія»</p> <p>Освітня програма: Екологія та охорона навколишнього середовища</p> <p>Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)</p>	Денна форма навчання
Модулів — 3		Обов'язкова дисципліна
Змістових модулів — 4		Навчальний рік: 2024/2025
Індивідуальне завдання: —		Семестр
Загальна кількість годин — 135		1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних — 3 самостійної роботи — 5,4		Лекції*
Семестр 5 Аудиторних — 48 год. Самост. роботи — 87 год.		24 год
		Практичні*
		24 год
		Лабораторні
	—	
	Самостійна робота	
	87 год	
	Індивідуальна робота	
	—	
	Вид контролю	
	залік	

Примітка

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 48/87.

* Аудиторне навантаження може бути збільшене або зменшене на одну годину залежно від розкладу занять.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Природоохоронне інспектування» належить до таких, що забезпечують професійну підготовку майбутнього фахівця-еколога.

Мета викладання навчальної дисципліни «Природоохоронне інспектування» — сформуванню в студентів знання про систему нагляду та контролю за різними формами природокористування в Україні, а також навички складання Актів перевірки дотримання вимог природоохоронного законодавства юридичними та фізичними особами..

Завдання:

- ознайомити здобувачів з інспекторськими перевітками;
- ознайомити з правовими питаннями здійснення природоохоронного інспектування;
- розглянути суб'єкти проведення інспекційних перевірок;

- навчити складати акти перевірки дотримання вимог природоохоронного законодавства, протоколи про правопорушення, приписи;
- ознайомити з порядком притягнення до адміністративної відповідальності порушників природоохоронного законодавства.

Компетенції, які набуваються

- K19 Здатність до використання основних принципів та складових екологічного управління
- K20 Здатність проводити екологічний моніторинг та оцінювати поточний стан навколишнього середовища
- K21 Здатність обґрунтувати необхідність та розробляти заходи, спрямовані на збереження ландшафтного біологічного різноманіття та формування екологічної мережі
- K24 Здатність інформувати громадськість про стан екологічної безпеки та збалансованого природокористування

Програмні результати навчання

- ПР01 Демонструвати розуміння основних принципів управління природоохоронними діями та/або екологічними проектами
- ПР04 Використовувати принципи управління, на яких базується система екологічної безпеки
- ПР05 Знати концептуальні основи моніторингу та нормування антропогенного навантаження на довкілля
- ПР06 Виявляти фактори, що визначають формування ландшафту біологічного різноманіття
- ПР11 Уміти прогнозувати вплив технологічних процесів та виробництва на навколишнє середовище
- ПР12 Брати участь у розробці та реалізації проектів, направлених на оптимальне управління та поводження з виробничими та муніципальними відходами
- ПР13 Уміти формувати ефективні комунікаційні стратегії з метою донесення ідеї, проблем, рішень та власного досвіду в сфері екології
- ПР14 Уміти доносити результати діяльності до професійної аудиторії та широкого загалу, робити презентації та повідомлення
- ПР16 Вибирати оптимальну стратегію проведення громадських слухань щодо проблем та формування територій природно-заповідного фонду та екологічної мережі.
- ПР21 Уміти обирати оптимальні методи та інструментальні засоби для проведення досліджень, збору та обробки даних
- ПР23 Демонструвати навички впровадження природоохоронних заходів та проектів

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль №1 Загальні питання

ТЕМА 1. Вступ.

Державна екологічна інспекція Міністерства екології і природних ресурсів України. Положення про Держінспекцію. Права та обов'язки інспекторів.

ТЕМА 2. Проведення перевірок.

Порядок проведення інспекторських перевірок по дотриманню природокористувачами вимог законодавства по охороні навколишнього природного середовища.

ТЕМА 3. Порушення природоохоронного законодавства.

Порядок виявлення порушень та застосування заходів впливу до порушників природоохоронного законодавства. Повноваження державної екологічної інспекції по застосуванню заходів впливу.

ТЕМА 4. Організація перевірок.

Нормативи часу при здійсненні робіт по держконтролю за додержанням природоохоронного законодавства.

Модульний контроль

Змістовний модуль №2 Порядок здійснення державного контролю за станом природних об'єктів

ТЕМА 5. Охорона лісів.

Порядок здійснення контролю за охороною, захистом, використанням, відтворенням лісів та інших рослинних ресурсів.

ТЕМА 6. Охорона тваринного світу.

Порядок здійснення державного контролю у галузі охорони тваринного світу. Порядок здійснення державного контролю у галузі використання тваринного світу. Порядок здійснення державного контролю у галузі відтворення тваринного світу. Порядок здійснення державного контролю у галузі охорони, використання і відтворення рибних ресурсів.

ТЕМА 7. Природно-заповідний фонд.

Порядок здійснення державного контролю за дотриманням заповідного режиму на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду.

ТЕМА 8. Незаконне добування природних ресурсів.

Порядок вилучення знарядь незаконного добування (заготівлі) природних ресурсів, самих природних ресурсів та продукції, що з них вироблена.

Модульний контроль

Змістовний модуль № 3 Порядок перевірки антропогенної діяльності

ТЕМА 9. Промислові підприємства.

Контроль за дотриманням природоохоронного законодавства промисловими підприємствами. Відбір проб води. Порядок відбору проб з газопилових потоків. Порядок складання звіту проведення інвентаризації викидів забруднюючих речовин на підприємстві. Екологічний контроль рекультивації порушених земель та зберіганні родючого шару ґрунту.

ТЕМА 10. Автотранспортні підприємства.

Проведення державного контролю за охороною навколишнього природного середовища в автотранспортних підприємствах. Проведення операції «Чисте повітря».

ТЕМА 11. Сільське господарство.

Контроль за дотриманням природоохоронного законодавства в сільському господарстві. Екологічний контроль за впливом тваринницьких комплексів на водні об'єкти. Контроль за транспортуванням, зберіганням і застосуванням пестицидів та мінеральних добрив. Організація і проведення перевірок меліоративних систем.

Модульний контроль

Змістовний модуль № 4 Порядок взаємодії органів Державної екологічної інспекції Мінприроди України з іншими контролюючими організаціями

ТЕМА 12. Взаємодія з автомобільною інспекцією.

Порядок взаємодії органів Державної екологічної інспекції Мінприроди України та Державної автомобільної інспекції МВС України в галузі охорони атмосферного повітря.

ТЕМА 13. Взаємодія з іншими відомствами.

Взаємодія інспекційних підрозділів Мінприроди України з відповідними підрозділами Держкомкордону, Держмиткому та Міністерства охорони здоров'я України з питань контролю за ввезенням і транзитом відходів.

Модульний контроль

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі										
л		п	лаб	інд	с.р.							
Модуль 1												
Змістовий модуль 1 Загальні питання												
1 Вступ	8	2	0	0	0	6						
2 Проведення перевірок	8	2	0	0	0	6						
3 Порушення природоохоронного законодавства	10	2	4	0	0	4						
4 Організація перевірок	8	2	0	0	0	6						
Модульний контроль	2	—	2	—	—	—						
Разом за змістовим модулем 1	36	8	6	0	0	22						
Модуль 2												
Змістовий модуль 2 Порядок здійснення державного контролю за станом природних об'єктів												
5 Охорона лісів	9	2	1	0	0	6						
6 Охорона тваринного світу	9	2	1	0	0	6						
7 Природно-заповідний фонд	8	2	0	0	0	6						

8 Незаконне добування природних ресурсів	8	2	2	0	0	4						
Модульний контроль	2	—	2	—	—	—						
Разом за змістовим модулем 2	36	8	6	0	0	22						
Модуль №3												
Змістовний модуль №3 Порядок перевірки антропогенної діяльності												
9 Промислові підприємства	11	2	2	0	0	7						
10 Автотранспортні підприємства	11	2	2	0	0	7						
11 Сільське господарство	11	2	0	0	0	9						
Модульний контроль	2	—	2	—	—	—						
Разом за змістовим модулем 3	35	6	6	0	0	23						
Змістовний модуль №4 Порядок взаємодії органів Державної екологічної інспекції Мінприроди України з іншими контролюючими організаціями												
12 Взаємодія з автомобільною інспекцією	13	1	2	0	0	10						
13 Взаємодія з іншими відомствами	13	1	2	0	0	10						
Модульний контроль	2	—	2	—	—	—						
Разом за змістовим модулем 4	28	2	6	0	0	20						
Загалом	135	24	24	0	0	87						

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
—	—	—

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кільк. год.
1	Розрахунок компенсації збитків, завданих державі в результаті наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря	4
2	Розрахунок компенсації збитків, завданих державі в результаті самовільного захоплення водних об'єктів	4
3	Розрахунок збитків, завданих рибному господарству внаслідок порушення законодавства про охорону навколишнього середовища	4
4	Інспекторські перевірки використання і охорони земель	4
5	Оформлення актів перевірки, протоколів про правопорушення та приписів	4
6	Обчислення розміру шкоди (майнових стягнень), заподіяних лісовому господарству	2
7	Розміщення автозаправних станцій і автозаправних комплексів	2
	Разом	24

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
—	—	—

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	1 Вступ	6
2	2 Проведення перевірок	6
3	3 Порушення природоохоронного законодавства	4
4	4 Організація перевірок	6
5	5 Охорона лісів	6
6	6 Охорона тваринного світу	6
7	7 Природно-заповідний фонд	6
8	8 Незаконне добування природних ресурсів	4
9	9 Промислові підприємства	7
10	10 Автотранспортні підприємства	7
11	11 Сільське господарство	9
12	12 Взаємодія з автомобільною інспекцією	10
13	13 Взаємодія з іншими відомствами	10
	Разом	87

9. Індивідуальні завдання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
—	—	—

10. Методи навчання

Проведення аудиторних лекцій, практичних занять, індивідуальні консультації (при необхідності), самостійна робота студентів за матеріалами, опублікованими кафедрою (методичні посібники), проведення олімпіад.

11. Методи контролю

Проведення поточного контролю, письмового модульного контролю, фінальний контроль у вигляді заліку.

12. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують студенти

12.1. Розподіл балів, які отримують студенти (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Виконання і захист практичних робіт	0...5	1	0...5
Модульний контроль	0...10	1	0...15
Змістовний модуль 2			
Виконання і захист практичних робіт	0...5	3	0...15
Модульний контроль	0...10	1	0...15

Змістовний модуль 3			
Виконання і захист практичних робіт	0...5	2	0...10
Модульний контроль	0...10	1	0...15
Змістовний модуль 4			
Виконання і захист практичних робіт	0...5	2	0...10
Модульний контроль	0...10	1	0...15
Усього за семестр			0...100

Семестровий контроль (залік) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до заліку. Під час складання семестрового заліку студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для заліку включає 100 тестових питань, кожне з яких оцінюється в 1 бал.

12.2. Якісні критерії оцінювання

Необхідний обсяг знань для одержання позитивної оцінки:

Суть природоохоронного інспектування; основні законодавчі положення про екологічне інспектування; основні завдання Державної екологічної інспекції, її права та обов'язки; види перевірок та їх планування; основні принципи державного та громадського інспектування; юридичні аспекти природоохоронного інспектування природних і антропогенних об'єктів; загальні положення про відповідальність за порушення природоохоронного законодавства; види відповідальності за екологічні правопорушення;

Необхідний обсяг вмінь для одержання позитивної оцінки:

Планувати перевірки в залежності від екологічної ситуації в районі розташування об'єкту, а також ступеню його впливу на навколишнє середовище; готувати до перевірки об'єкта необхідні документи, оформлювати їх та проводити саму перевірку; перевіряти повітроохоронну діяльність, у тому числі як стаціонарних, так і пересувних джерел забруднення; перевіряти водоохоронну діяльність, у тому числі водопостачання, водовідведення, потенційних джерел забруднення поверхневих і підземних вод, загального санітарного стану території об'єкта; перевіряти об'єкти з питань утворення, розміщення та знешкодження відходів; обробляти, аналізувати та узагальнювати дані природоохоронного інспектування; складати календарні графіки перевірок на основі річного, піврічного та квартального плану робіт інспекційних підрозділів, підготовки та оформлення письмових розпоряджень і завдань керівництва інспекційного підрозділу на перевірку, а також спеціальних дозволів при перевірці режимних об'єктів; проводити перевірки об'єктів, у тому числі їх повітроохоронної та водоохоронної діяльності; проводити перевірки об'єктів з питань утворення, розміщення та знешкодження відходів, класифікації правопорушень; оформлювати результати перевірки у вигляді складання серії документів і, насамперед, акту перевірки дотримання вимог природоохоронного законодавства; складати інші інспекторські документи, пов'язані із вживанням адміністративних заходів (протоколи про порушення природоохоронного законодавства, постанови про накладення штрафів, постанови про обмеження, тимчасову заборону (зупинення) чи припинення діяльності підприємства, обов'язкові приписи тощо);

12.3 Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру

Задовільно (60-74). Показати мінімум знань та умінь. Захистити всі лабораторні роботи та здати тестування.

Добре (75-89). Твердо знати мінімум, захистити всі лабораторні роботи, здати тестування та поза аудиторну самостійну роботу.

Відмінно (90-100). Здати всі контрольні точки з оцінкою «відмінно». Досконально знати всі теми та уміти застосовувати їх.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

13. Методичне забезпечення

Базова

1. Розрахунок збитків і розмірів платежів при забрудненні навколишнього середовища : навч. посіб. / В. М. Кобрін, І. М. Берешко, І. В. Кулішова, В. М. Голованов. – Харків : ХАІ, 2008. – 38 с.

2. Тунік Т.М., Плисенко Т.М. Природоохоронне інспектування: Навчальний посібник. – Кіровоград: 2007. -250 с.

3. Природоохоронне інспектування : конспект лекцій / укл. : Сівак В.К., Солодкий В.Д., Данілова О.М., Пантелю І.М. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2011. – 164 с.

Допоміжна

1. Яцик А.В. Енциклопедія водного господарства, природокористування, природовідтворення, сталого розвитку К.: Генеза, 2006. – 155 с.

14. Інформаційні ресурси

Сайт кафедри <http://k106.khai.edu>